

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ในการพิจารณาคดีอาญานั้นการที่จะตัดสินว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดหรือไม่นั้น จำต้องพิจารณาถึงพยานหลักฐานเป็นสำคัญ และต้องเป็นพยานหลักฐานที่มีคุณค่าพอที่จะสามารถ “น่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์”¹ ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า จำเลยน่าจะกระทำความผิดหรือไม่ จึงเป็นเรื่องที่อยู่นอกประเด็น ซึ่งในหลัก “ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับ ประเด็น (issue relevancy)” นี้ย่อมนำมาใช้ในคดีอาญาเช่นกัน² แม้จะบัญญัติอยู่ในกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง³ ก็ตาม เนื่องจากหลักนี้ถือเป็นหลักทั่วไปของกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน

ดังนั้น สำหรับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัย ความประพฤติหรือการกระทำผิดครั้งอื่นๆ (character) ของจำเลย ตลอดจนทั้งพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายและความน่าเชื่อถือของพยานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคดีอาญานั้น ไม่ว่าจะ เป็นข้อเท็จจริงที่ดีหรือไม่ดีของบุคคลดังกล่าวโดยหลักแล้วเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เกี่ยวแก่ประเด็น ไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ เช่นการที่จำเลยเคยเป็นคนมีนิสัยขี้ขโมยมาก่อน ดังนั้น ในคดีที่พิพาทกันอยู่ นี้จำเลยก็น่าจะเป็นขโมยด้วย เพราะเป็นนิสัยสันดานที่อยู่ในตัวจำเลย อย่างนี้ถือเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เกี่ยวแก่ประเด็น เพราะในประเด็นที่พิพาทกันอยู่นี้มีเพียงประเด็นว่าจำเลยได้กระทำการลักทรัพย์หรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามถ้าข้อเท็จจริงของบุคคลดังกล่าวเข้าข่ายยกเว้นของกฎหมายและมีคุณค่าพอที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของจำเลยได้แล้ว ก็สามารถรับฟังได้ตามมาตรา 226/2 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นในความผิดฐานที่การกระทำผิดในครั้งอื่นๆของจำเลยนั้นเป็นองค์ประกอบความผิดโดยตรง เช่นความผิดฐานช่วยเหลืออาชญากรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 214 เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม

¹ ดู ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226.

² ไสภณ รัตนการ, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2544), น. 167.

³ ดู ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86 และมาตรา 117.

พยานหลักฐานชิ้นนั้นจะมีน้ำหนักมากน้อยแค่ไหน เป็นอีกกรณีหนึ่ง หรืออย่างในกรณีของข้อเท็จจริงในคดีชื้อย⁴ ที่ได้ก่อคดีขึ้นทั้งหมด 7 คดี โดยผู้กระทำผิดมีมูลเหตุจูงใจในการฆ่าคนตาย คือ ต้องการฆ่าเด็กเพื่อเอาหัวใจ ตับ เด็กไปกิน โดยเชื่อว่าเมื่อกินแล้วจะแข็งแรงและมีพลัง ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีทั้ง 7 คดีนี้ผู้กระทำความผิดมีลักษณะวิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำผิดที่เหมือนกัน คือ เลือกเหยื่อที่เป็นเด็กและจะใช้วิธีฆ่าโดยปาดคอและผ่าท้องเอาเฉพาะหัวใจกับตับไปต้มกิน⁵ ดังนั้นแล้ว จะเห็นได้ว่าข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลักษณะวิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำผิด ตลอดถึงมูลเหตุจูงใจในการฆ่ามีลักษณะที่เหมือนกันทั้ง 7 คดี ซึ่งถือได้ว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวนั้นมีคุณค่าในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ว่าใน 6 คดีแรกที่ยังจับผู้กระทำความผิดไม่ได้ นั้นน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดที่ถูกจับได้ในคดีที่ 7 แต่สุดท้ายแล้วในคดีชื้อยนี้ ผู้กระทำผิดได้รับสารภาพทั้งหมด 7 คดี ว่าตนเป็นผู้กระทำความผิด แต่นั่นก็แสดงให้เห็นได้ว่าศาลได้ใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับลักษณะการกระทำความผิดครั้งก่อนๆของชื้อย ในฐานะพยานประกอบคำรับสารภาพของผู้กระทำความผิด เพื่อให้ศาลแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น และเป็นการพิสูจน์โดยปราศจากความสงสัยตามสมควร⁶

ตามหลักจิตวิทยาพยาน สามารถชี้ได้ว่าในลักษณะความเหมือนคล้าย (similar fact) ของเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์หรือมากกว่านั้นนั้นแสดงให้เห็นได้ว่า คนร้ายน่าเป็นคนคนเดียวกัน พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่นๆของจำเลยนั้นจึงเป็นพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ความผิดของจำเลยในคดีปัจจุบันได้ชิ้นหนึ่ง เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรถูกตัดทิ้งไป ซึ่งในหลักนี้เป็นเงื่อนไขของข้อยกเว้นให้ศาลของประเทศอังกฤษรับฟังประวัติอาชญากรรมของจำเลยในฐานะเป็น (evidence of similar fact) ซึ่งเหตุการณ์ของการกระทำผิดทั้ง 2 เหตุการณ์ ทั้งในคดีปัจจุบันและครั้งก่อน จะต้องมีความเหมือนกันชนิดที่ไม่ปกติ แต่เหมือนกันอย่างประหลาด (striking similarity) ทั้งนี้เพื่อตัดโอกาสการบังเอิญออกไป และตัดโอกาสการเลียนแบบของคนร้ายออกไปด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาตามหลักดังกล่าวนี้แล้ว ในทางปฏิบัติศาลไทยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับหลักนี้เท่าไรนัก เพราะถือว่าพยานหลักฐานประเภทนี้มีน้ำหนักไม่แน่นอนเท่าใดนัก แต่ศาลก็

⁴ คำพิพากษาศาลชั้นต้น “คดีหมายเลขแดงที่ 163/2501” และ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ “หมายเลขแดงที่ 1446/2501”

⁵ ราช งามัญญ, คน ฆี หรือปีศาจ ชื้อย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อนิเมทกรุ๊ป, 2547), น. 73.

⁶ ดู ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 และมาตรา 176.

อาจรับฟังเข้ามาในฐานะพยานหลักฐานประกอบกับพยานหลักฐานหลักมากกว่า ซึ่งต่างกับของประเทศอังกฤษที่ศาลจะให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ในฐานะข้อยกเว้นของบทตัดพยานหลักฐานที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นในคดี⁷

แต่อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลักษณะความประพฤติที่ไม่ดีของบุคคลในคดีอาญานั้นไม่ได้มีแต่จำเลยฝ่ายเดียว แต่ยังมีข้อเท็จจริงของฝ่ายผู้เสียหายด้วยเช่นในเรื่องของพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหาย ซึ่งบางกรณีมีคุณค่าในเชิงการพิสูจน์ แต่อาจมีความอคติอันเป็นอันตรายต่อการวินิจฉัยคดีแฝงมาด้วย เช่นในกรณีที่ผู้เสียหายมีอาชีพเป็นผู้หญิงหาเงิน และอาศัยช่องว่างของกฎหมายเป็นข้ออ้างในการรีดเอาเงิน (blackmail) ซึ่งมีข้อเท็จจริงดังนี้ ผู้เสียหายเป็นหญิงสาว รูปร่างหน้าตาดี จัดว่าอยู่ในประเภทสวย แต่งตัวทันสมัย เรียบร้อย อายุประมาณ 16 ปี มารดาได้พาไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่าถูกชายซึ่งรู้จักกันได้เพียง 2 วันพาไปคูหนึ่งและรับประทานอาหารค่า แล้วลุดเข้าโรงแรมข่มขืนกระทำชำเรา ผลการตรวจร่างกายและอวัยวะสืบพันธุ์ ตลอดจนตรวจจากห้องทดลอง ให้ผลสนับสนุนว่า มีการร่วมประเวณีมาอย่างแน่นอน ผ่านมาอีก 2 เดือน ผู้เสียหายคนเดิมได้มาทำการตรวจอีกครั้งหนึ่ง โดยอ้างว่าถูกข่มขืนกระทำชำเราเช่นเดิม แต่แจ้งความคนละสถานีตำรวจกัน ซึ่งผู้ตรวจจำหน้าตาผู้เสียหายรายนี้ได้เป็นอย่างดี และผู้ตรวจได้ติดตามผลของคดีรายหลังนี้ ปรากฏว่าคดีหลังนี้ไปยอมความกันโดยมารดาผู้เสียหายได้รับเงินไปจำนวนหนึ่ง เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ตรวจจึงได้ไปสอบถามพนักงานสอบสวนในคดีแรกว่าเป็นอย่างไรบ้าง ก็ได้ความว่ามารดาผู้เสียหายก็ได้ตกลงยอมความและรับเงินไปเช่นเดียวกัน⁸

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามข้อเท็จจริงนี้แล้ว จะเห็นได้ว่าลักษณะความประพฤติที่ไม่ดีของผู้เสียหายก็อาจเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับคดีได้เหมือนกันในเรื่องความยินยอม โดยมีมูลเหตุจูงใจเพื่อรีดเอาทรัพย์ (blackmail) จึงไม่ก่อให้เกิดความผิดแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ซึ่งถ้าตามข้อเท็จจริงนี้ได้เข้ามาอยู่ในการพิจารณาของศาลแล้ว ศาลอาจใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตให้นำสืบถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ดีของผู้เสียหายในการอ้างเป็นพยานหลักฐาน เพราะในคดีนี้มีประเด็นเพียงว่า จำเลยได้กระทำชำเราหรือไม่ และผู้เสียหายยินยอมหรือไม่เท่านั้น ซึ่ง

⁷ จรัญ ภักดีธนากุล, กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 2

(กรุงเทพมหานคร: หจก. จีระการพิมพ์, 2549), น. 297.

⁸ พ.ต.อ.สุภักดิ์ บัณฐรัตน์, “การวิเคราะห์ผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา,” วารสารบรรณนิติ, เล่ม 29 (2515), น. 131-142.

ไม่ได้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ดีของผู้เสียหายในอดีต แต่อย่างไรก็ตามศาลอาจอนุญาตให้จำเลยทำการสืบพยานหลักฐานประเภทนี้ได้แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงอคติที่แฝงมาในพยานหลักฐานด้วย แต่ในประเทศไทยใช้ผู้พิพากษาอาชีพในการพิจารณาคดีและรับฟังพยานหลักฐาน ดังนั้น ศาลย่อมมีความเป็นภาวะวิสัยในการใช้ดุลพินิจรับฟังได้อย่างมีสมดุล ไม่เกิดความลำเอียงหรืออคติได้ โดยสรุปแล้ว สำหรับประเด็นนี้ก็คือ ถ้าข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ดีของผู้เสียหายนั้นมีคุณค่าในการที่ “น่าจะพิสูจน์ความผิด” ของจำเลยได้ ก็ต้องถือว่าเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็น แต่ทั้งนี้ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อนในการนำสืบตามมาตรา 226/4 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วยและเหนือสิ่งอื่นใดต้องพิจารณาถึงการคุ้มครองสิทธิในด้านเกียรติยศ ชื่อเสียงของผู้เสียหายด้วยเหมือนกัน เฉกเช่นที่ระบบยุติธรรมคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการต่อสู้ทางคดี

ในประเด็นเกี่ยวกับผู้เสียหายนี้ ในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศอังกฤษก็มีบทบัญญัติคุ้มครองถึงสิทธิของผู้เสียหายไว้ที่เป็นหลักและช้อยกเว้น เช่น ในประเทศอังกฤษก็มีบัญญัติอยู่ใน “Criminal Justice Act 2003” section 100 หรือในคดีเกี่ยวกับความผิดทางเพศเฉพาะก็มีบัญญัติอยู่ใน “Youth Justice and Criminal Evidence Act 1999” section 41-43 หรือในประเทศสหรัฐอเมริกาอเมริกาก็มีบัญญัติอยู่ในกฎหมายของรัฐบาลกลาง “Federal Rules of Evidence” section 404 และ 142, 413 ซึ่งในส่วนนี้จะกล่าวต่อไปในบทที่ 3

เพื่อพัฒนากฎหมายของประเทศไทยให้เป็นไปตามประเทศสากล ตลอดจนถึงการคุ้มครองสิทธิของจำเลย ผู้เสียหายและพยานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ให้มีความเชื่อมั่นในระบบยุติธรรมมากขึ้น และเป็นแนวทางของศาลในการรับฟังพยานหลักฐานประเภทดังกล่าวนี้ให้มีลักษณะเป็นเชิงรูปธรรมมากขึ้น ทาง “สภานิติบัญญัติแห่งชาติ” ได้พิจารณาแล้วเห็นความสำคัญ จึงได้ผ่านการพิจารณาให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2551 ซึ่งแก้ไขบทบัญญัติในหมวดที่เกี่ยวกับกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน⁹ ดังนี้

“มาตรา 226/2 ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่น ๆ หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ถูกฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

⁹ บรรจระเบียบวระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 5/2550 วันพุธที่ 24 มกราคม 2550 และต่อมาได้ประกาศใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับที่28) พ.ศ.2551.

- (1) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง
- (2) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย
- (3) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ หรือความประพฤตินในส่วนดีของจำเลย

ความในวรรคหนึ่งไม่ห้ามการนำสืบพยานหลักฐานดังกล่าว เพื่อให้ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษหรือเพิ่มโทษ”

“มาตรา 226/4 ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขอ

ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าก่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี”

จะเห็นได้ว่าการยกร่างกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่เห็นได้ชัดคือ ต้องการสร้างหลักการที่เป็นลายลักษณ์อักษรประกอบการใช้ดุลพินิจของศาล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการสร้างเครื่องมือของศาลในการค้นหาความจริง แต่การค้นหาความจริงนี้ต้องอยู่บนจุดสมดุลของสิทธิของคู่ความ ไม่ให้มีการใช้สิทธิในลักษณะประจานลักษณะความประพฤติที่ไม่ดีของคู่ความ ซึ่งในส่วนของสภาพปัญหาของกฎหมายฉบับดังกล่าวนี้จะพิจารณาอีกครั้งในบทที่ 4 ต่อไป

ในทางปฏิบัติของศาลไทยนั้น ศาลเป็นผู้วินิจฉัยทั้งปัญหาการรับพยานเข้าสู่สำนวนความและปัญหาความน่าเชื่อถือของพยาน ศาลจึงไม่ค่อยเคร่งครัดกับปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานมากนัก โดยส่วนมากจะเปิดโอกาสให้คู่ความนำพยานเข้าสืบได้เต็มตามที่อ้างอิงมาในบัญชีระบุพยาน แม้พยานบางชิ้นจะเป็นพยานบอกเล่าหรือพยานความเห็นก็ตาม โดยศาลจะวินิจฉัยปัญหาการรับฟังพยานและความน่าเชื่อถือของพยานพร้อมกันไปเลยตอนทำ คำพิพากษา เหตุที่ศาลทำเช่นนั้นน่าจะเป็นเพราะเหตุผล 2 ประการ ประการแรก กฎหมายลักษณะพยานของไทยในคดีแพ่งให้อำนาจศาลกว้างขวางมาก ข้อห้ามเกี่ยวกับการรับฟังพยานแทบทุกข้อมักจะมีข้อยกเว้นให้ศาลรับฟังได้ถ้าเห็นสมควร หรือเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 86 มาตรา 87 และ มาตรา 95 หรือ ในคดีอาญาที่ว่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ประการที่สอง ศาลมักจะแน่ใจว่าตนจะไม่เกิดอคติจากการรับฟังพยานที่ไม่ควรรับเข้ามาในสำนวนความ โดยศาลสามารถทำใจแบ่งแยกได้ว่า พยานชิ้นใดบ้างที่ควรนำมาพิจารณาซึ่งน้ำหนัก ทั้งนี้

เพราะศาลเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาพิพากษาคดีอยู่แล้ว¹⁰ และประการที่สาม เนื่องจากถ้าศาลมีคำสั่งไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นไว้ ถือว่าเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา¹¹ คู่ความอาจคัดค้านและใช้สิทธิโต้แย้งคำสั่งไว้เพื่ออุทธรณ์เมื่อมีคำพิพากษาแล้ว¹² และหากศาลอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยต่อมาว่า ที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับพยานหลักฐานนั้นไว้ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลอุทธรณ์ต้องย้อนสำนวนมาให้ศาลชั้นต้นสืบพยานในประเด็นที่ศาลชั้นต้นได้ส่งดสืบพยานไปเพิ่มเติมใหม่¹³ จึงเป็นการเสียเวลาโดยใช่เหตุ ดังนั้น ในปัญหานี้ศาลชั้นต้น มักจะใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานนั้นไว้ก่อน แล้วค่อยวินิจฉัยชี้ว่านักพยานหลักฐานอีกครั้งในชั้นมีคำพิพากษา

แต่อย่างไรก็ตาม จำเลยในฐานะประธานแห่งคดี และโจทก์ในฐานะผู้เสียหายตลอดจนพยานของทั้ง 2 ฝ่าย ควรได้รับความคุ้มครองในสิทธิของตนในด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ตามที่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 35 ได้ให้สิทธิไว้¹⁴ ดังนั้น จึงควรมีการสร้างหลักการแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความประพฤติของบุคคลในคดีอาญาออกมาในเชิงรูปธรรมที่เป็นกฎและข้อยกเว้น ทั้งนี้เพื่อหาจุดสมดุลในการคุ้มครองคู่ความในคดีในทางด้านเกียรติยศและชื่อเสียง และในขณะเดียวกันก็เพื่อการค้นหาความจริงได้อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิดของการรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัย ความประพฤติ การกระทำผิดในครั้งอื่นๆของจำเลยทั้งในส่วนที่ดีและไม่ดี หรือข้อเท็จจริงที่เหมือนกันในลักษณะและรูปแบบเฉพาะในการกระทำผิดของจำเลย ตลอดทั้งพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายและความน่าเชื่อถือของพยานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

¹⁰ เข็มชัย ชุตินวงศ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2547), น. 127-128.

¹¹ ดู ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 182 และ 196

¹² ดู ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193

¹³ ดู ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 208

¹⁴ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 35 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคล ในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

2. เพื่อศึกษาถึงประโยชน์และสภาพปัญหาของการรับฟังข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัย ความประพฤติ การกระทำผิดในครั้งอื่นๆ และข้อเท็จจริงที่เหมือนกันในลักษณะหรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำผิดของจำเลย ตลอดจนพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายและความน่าเชื่อถือของพยานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ในฐานะพยานหลักฐาน เช่น การนำมาใช้เพื่อประกอบการพิจารณาของศาล ในฐานะพยานหลักฐานโดยตรงและตลอดทั้งเป็นเครื่องมือในการช่วยค้นหาความจริงแห่งคดีไม่ว่าจะเป็นการอนุมานถึงมูลเหตุจูงใจให้กระทำความผิด และตลอดทั้งสภาพปัญหาของการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย จำเลย และพยาน ในการที่จะไม่ถูกโจมตีให้เสื่อมเสียชื่อเสียงในเรื่องของลักษณะนิสัยหรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของตน

3. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางและความเหมาะสมของการแก้ปัญหาในการรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัย ความประพฤติ การกระทำผิดในครั้งอื่นๆ และข้อเท็จจริงที่เหมือนกันในลักษณะหรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำผิดของจำเลย ตลอดจนพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายและความน่าเชื่อถือของพยานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาเข้ารับฟังเป็นพยานหลักฐานได้อย่างสอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทยุติธรรม

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในเรื่องของการค้นหาความจริงโดยอาศัยพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัย ความประพฤติ การกระทำผิดในครั้งอื่นๆ หรือข้อเท็จจริงที่เหมือนกันในลักษณะหรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำผิดของจำเลย ตลอดจนพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหาย และความน่าเชื่อถือของพยานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญในการช่วยเป็นเครื่องมือของศาล ในการอนุมานถึงความน่าจะเป็นต่างๆ ที่ใช้ประกอบดุลพินิจในการสนับสนุนพยานหลักฐานโดยตรงสำหรับในคดีที่หาพยานหลักฐานโดยตรงยาก จึงจำเป็นต้องหาข้อเท็จจริงอื่นมาสนับสนุนความน่าเชื่อถือ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นช่องทางแห่งการโจมตีถึงความน่าเชื่อถือของบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีซึ่งการโจมตีนี้ไม่ได้ทำให้เกิดผลเสียแก่ความน่าเชื่อถืออย่างเดียว แต่ทำให้บุคคลนั้นได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจ และบางกรณีทำให้เสียชื่อเสียงด้วย ไม่ว่าจะเป็นการซักค้านของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น

ดังนั้น จึงควรศึกษาถึงความเหมาะสมในการนำพยานหลักฐานดังกล่าวมาเข้ารับฟังในแนวทางอย่างไรให้สอดคล้องกับทุก ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นจำเลย โจทก์ และพยาน รวมตลอดถึงการควรมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการพิจารณา สำหรับการรับฟังถึงพยานหลักฐานดังกล่าวไว้โดยเฉพาะทั้งนี้ เพื่อความชัดเจนในการตรวจสอบดุลพินิจในการรับฟังของศาล

1.4 ขอบเขตการวิจัย

เป็นการศึกษาถึงแนวทางการรับฟังและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเฉพาะในชั้นพิจารณาเท่านั้น ว่าข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัย ความประพฤติ การกระทำผิดในครั้งอื่นๆ ข้อเท็จจริงที่เหมือนกันในลักษณะหรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำผิดของจำเลยในคดีอาญา หรือพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหาย ตลอดจนความน่าเชื่อถือของพยานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในลักษณะใดบ้าง ที่สามารถนำมาใช้รับฟังและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานได้ ในการประกอบการพิจารณาของศาลได้ และพิจารณาถึงอันตรายของการรับฟังพยานหลักฐานนั้นในเชิงก่อคดีต่อผู้พิจารณา และรวมตลอดถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีอาญา ในทางด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง เพื่อไม่ให้โดยฝ่ายตรงข้ามชักค้ำใจโจมตีในลักษณะประจาน

โดยการศึกษานี้ ได้ทำการศึกษารายงานจากเอกสารทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ตลอดจนความเห็นของนักกฎหมาย และคำพิพากษาของศาล ในการที่จะนำมาประกอบการศึกษา ทำความเข้าใจ และใช้ในการวิเคราะห์ข้อสรุป และข้อเสนอแนะทางแก้ไขต่อไป

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงกฎเกณฑ์ในการรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัย ความประพฤติ การกระทำผิดในครั้งก่อนๆ ข้อเท็จจริงที่เหมือนกันในลักษณะหรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำผิดของจำเลย ตลอดจนพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายและความน่าเชื่อถือของพยานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคดีอาญา ในกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ตลอดจนแนวทางการคุ้มครองสิทธิของบุคคลดังกล่าวในการพิจารณาคดี

2. เพื่อทราบถึงประโยชน์ของการค้นหาความจริงโดยการรับฟังพยานหลักฐานประเภทดังกล่าวกับผลกระทบที่บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับจากการนำสืบพยานหลักฐานนั้น

3. เพื่อเสนอแนะถึงสภาพปัญหาในการบังคับใช้ของกฎหมายตลอดทั้งแนวทางการแก้ไข และปรับปรุงกฎหมายให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น